

Sprawozdanie za rok 2024 r.
z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny
na lata 2024 - 2026

Wprowadzenie

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r., poz. 49), określa:

- zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych,
- zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków,
- zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Głównym założeniem ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, szczególnie jeśli ma ona trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnienie pomocy, która wyeliminuje groźbę odebrania dziecka rodzinie lub w szczególnych sytuacjach, szybki powrót do rodziny po okresowym pobycie poza nią.

Kierując się tymi założeniami w przepisach ustawowych pracownicy OPS w Wyszkowie położyli duży nacisk na działania profilaktyczne, pomagające rodzinie w prawidłowym funkcjonowaniu i zapobiegające powstawaniu sytuacji kryzysowych.

Profilaktyka rodzinna jest realizowana przede wszystkim przez gminne i powiatowe instytucje świadczące usługi na rzecz dziecka i rodziny, i jest w głównej mierze skierowana do rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą domową, ubogich i zagrożonych ubóstwem. Obejmuje również spokrewnione rodziny zastępcze, a także usamodzielniających się wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka.

Istotne znaczenie ma tutaj szeroko pojęta praca z rodziną, prowadzona m.in. w formie pracy socjalnej, wsparcia asystenta rodziny, konsultacji i specjalistycznego poradnictwa, pomocy prawnej w zakresie prawa rodzinnego, mediacji i terapii rodzinnej oraz organizowania grup wsparcia dla rodzin.

Niniejsze sprawozdanie przedstawia działania Gminy Wyszaków w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w roku 2024 w odniesieniu do Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024 - 2026.

Pomimo wielu działań pomocowych podejmowanych na rzecz dziecka i rodziny, nadal występowały problemy i negatywne zjawiska społeczne, które w sposób pośredni bądź bezpośredni oddziaływały na rodzinę. Nie można ich całkowicie wyeliminować, zawsze będą występować w mniejszym czy większym stopniu. Rodziny borykały się z wieloma problemami, które prowadziły do powstawania trudnych sytuacji życiowych, z którymi nie były w stanie sobie samodzielnie poradzić wykorzystując własne środki, zasoby, uprawnienia i możliwości.

Prezentowane poniżej sprawozdanie obrazuje działania podejmowane w ramach wszechstronnej pracy z rodziną, której celem było wsparcie oraz ukazanie właściwych kierunków w wypełnianiu funkcji rodzicielskich.

Współpraca wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących na rzecz dziecka i rodziny polegała na objęciu pomocą rodziny już na początkowym etapie występujących problemów, tak by nie dopuścić do ich eskalacji, której konsekwencją mogło być umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej. Nie zawsze jednak udało się uniknąć tej najgorszej konsekwencji w postaci odebrania dziecka z rodziny biologicznej, pomimo wysiłku wielu instytucji pomocowych działających na rzecz rodziny i dziecka. Niepowodzenia wiązały się najczęściej z brakiem współpracy pomiędzy rodziną biologiczną a instytucjami oferującymi pomoc. Często wynikały też z uzależnienia głównie od alkoholu i substancji psychoaktywnych, z braku motywacji do poprawy swojej sytuacji, czy też zwykłą niechęcią rodziców do podejmowania działań zmierzających do poprawy sytuacji czy powrotu dzieci do rodziny biologicznej.

I. CELE PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY I ICH REALIZACJA

Program zakłada następujący cel główny:

Tworzenie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez zintegrowane i spójne działanie na rzecz

dziecka i rodziny w Gminie Wyszków w zakresie wzmocnienia roli i funkcji rodziny będącej naturalnym środowiskiem rozwoju dziecka.

Cele szczegółowe:

1. Zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego.
2. Zapewnienie niezbędnych zasobów ludzkich, organizacyjnych i finansowych w budowaniu i utrzymywaniu systemu wsparcia rodziny.
3. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez rodziców.
4. Rozwój konsultacji i poradnictwa specjalistycznego oraz pomocy prawnej w zakresie prawa rodzinnego.
5. Rozwój usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych oraz wsparcia w postaci asystenta rodziny.
6. Działania edukacyjne skierowane do dzieci, młodzieży i rodziców w tym promowanie właściwych postaw rodzicielskich poprzez uczestnictwo rodzin w projektach do nich kierowanych.
7. Rozwój placówek wsparcia dziennego.
8. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych i monitorowanie środowisk rodzinnych przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji.
9. Stwarzanie rodzinom możliwości w organizowaniu grup wsparcia, samopomocowych mających na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji.
10. Współpraca z osobami, instytucjami i organizacjami pracującymi z dziećmi i rodzicami.
11. Podejmowanie wszechstronnych działań w kierunku powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

II. REALIZACJA PODSTAWOWYCH CELÓW – ZADANIA

Ośrodek Pomocy Społecznej był głównym realizatorem Programu, który we współpracy z innymi podmiotami działającymi na rzecz rodziny, podejmował działania mające na celu pomoc rodzinom we wzmocnieniu, odzyskiwaniu zdolności do właściwego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz odpowiedniego pełnienia ról społecznych.

Realizacja postawionych celów przebiegała poprzez:

1. Rozeznanie środowiska lokalnego poprzez diagnozowanie potrzeb społecznych.

2. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno - bytowej, w tym objęcie dożywianiem wszystkich dzieci, które tego wymagały.
3. Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, wieloproblemowych.
4. Wspieranie rodzin zagrożonych kryzysem, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez zapewnienie wsparcia asystenta rodziny oraz pracownika socjalnego.
5. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz ich rozwój.
6. Wspieranie działań prowadzonych przez instytucje, organizacje społeczne i osoby fizyczne na rzecz pomocy dziecku i rodzinie.
7. Organizowanie szkoleń, prelekcji, konferencji z zakresu problematyki rodzinnej dla pracowników instytucji wspierających rodzinę.
8. Prowadzenie usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych.
9. Organizowanie grup wsparcia i grup samopomocowych.
10. Zwiększenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w tym bezpłatnych konsultacji psychologicznych, socjalnych, prawnych dla rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych.
11. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem poprzez analizę składanych co pół roku sprawozdań z realizacji Planu Pracy z Rodziną przez asystenta rodziny.
12. Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
13. Informowanie o możliwości i dostępie uzyskania pomocy dla rodziców przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
14. Pozyskanie środków na zadania związane z realizacją programu w formie dotacji celowych z budżetu państwa, dotacji na realizację rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, środków unijnych.

1. Rozeznanie środowiska lokalnego poprzez diagnozowanie potrzeb społecznych.

Pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyszkowie systematycznie pracowali i nadal sukcesywnie pracują w środowisku lokalnym i rodzinnym nad rozeznaniem i diagnozą potrzeb społecznych rodzin. Na bieżąco prowadzona była praca socjalna mająca na

celu pomóc osobom i rodzinom wzmacniać lub odzyskać zdolność do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Trafnie postawiona diagnoza jest niezbędna do podjęcia decyzji, objęcia rodziny właściwą formą pomocy, mającą na celu zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny. Pracownicy socjalni poprzez swoje działania wpływali na zmiany w życiu indywidualnych osób i rodzin, służyli pomocą w sytuacjach nagłych i kryzysowych, prowadzili również szeroko rozumianą profilaktykę. W ramach pracy socjalnej pracownicy socjalni udzielali poradnictwa socjalnego, rodzinnego, pomagali skompletować dokumenty o przyznanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego, zarejestrowania do lekarza specjalisty, załatwieniu spraw urzędowych i podejmowali wiele innych działań.

2. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno - bytowej, w tym objęcie dożywianiem wszystkich dzieci, które tego wymagały.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszku udzielał pomocy w formie świadczeń finansowych, nie finansowych i pracy socjalnej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno - bytowej.

Wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyszku w 2024 r. zostało objętych **1 325 rodzin** (środowisk), (2023 r. - 1384 rodziny) – czyli liczba rodzin korzystających ze wsparcia utrzymuje się na mniej więcej takim samym poziomie - różnica wynosi zaledwie 59 rodzin/środowisk. Może to świadczyć, że pomimo wielu programów socjalnych oferowanych przez państwo, rodziny potrzebują różnego rodzaju wsparcia oferowanego przez Ośrodek Pomocy Społecznej.

W 2024 r. ze wsparcia wyłącznie w postaci pracy socjalnej skorzystało 672 rodziny, (w 2023 r. - 825 rodzin)

Liczba środowisk (rodzin), którym przyznano świadczenie finansowe z pomocy społecznej w 2024 r. w tym:

- z powodu ubóstwa: 167 (2023 r. -268),
- z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych 92 (2023 r. - 114 środowisk),
- w tym: rodziny wielodzietne: 21 (2023 r. – 36),

- rodziny niepełne: 71 (2023 r. - 86 rodzin).

Rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno - bytowej oprócz pomocy finansowej udzielano również pomocy w formie materialnej i rzeczowej, w tym objęcie dzieci pomocą w formie dożywiania.

Poniższa tabela obrazuje pomoc w formie dożywiania skierowaną do dzieci w roku 2024.

Lp	Rodzaj świadczenia	Ilość środowisk	Kwota w zł.	Rok 2023 Ilość środowisk/ kwota w zł
1.	Świadczenia z programu „Posiłki w szkole i w domu” - dzieci ogółem objęte dożywianiem	112 rodzin / 159 dzieci	66 803	98/22 429
2.	Posiłki (poza programem – ponad 200% kryterium dochodowego, od	22 rodziny/ 36 dzieci	28 170	23/36 413

3. Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych i wieloproblemowych.

Ośrodek Pomocy Społecznej sam nie organizuje letniego wypoczynku. Nieodpłatny wypoczynek letni „Harcerskie Pogodne Lato” organizuje już od wielu lat Chorągiew Mazowiecka ZHP, karty przekazuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszku a Ośrodek Pomocy Społecznej dystrybuje karty wśród rodzin potrzebujących wsparcia. Z tej formy wsparcia w 2024r. skorzystało 17 dzieci, w tym 9 dzieci z rodzin z problemem uzależnień i 8 dzieci z rodzin prawidłowo funkcjonujących (2023 r. - 17 dzieci w tym 8 dzieci z rodzin z problemem uzależnień).

4. Wspieranie rodzin zagrożonych kryzysem, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych poprzez zapewnienie wsparcia asystenta rodziny oraz pracownika socjalnego.

Pracownicy socjalni i asystenci rodziny systematycznie uczestniczyli w posiedzeniach Zespołu do Spraw Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka w sprawie wychowanków przebywających w pieczy zastępczej. Celem spotkań było omówienie sytuacji dzieci

przebywających w pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej oraz ich rodzin biologicznych. W roku 2024 takich spotkań odbyło się 94, natomiast w roku 2023 było ich 105.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkanie mając na względzie dobro dzieci i rodzin zagrożonych kryzysem w 2024r. zatrudniał 5 asystentów rodziny, (2 etaty - umowa zlecenie) (2023 r. - 4 asystentów - 2,25 etatu – umowa zlecenie). Osoby zatrudnione na stanowisku asystenta rodziny posiadały stosowne kwalifikacje określone w art. 12 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Swoim wsparciem objęli łącznie **34 rodziny** - (39 rodzin - w 2023 r.) w skali roku, w rodzinach objętych wsparciem wychowywało się 80 małoletnich dzieci (2023 r. - 71). Nie został przekroczony limit 15 rodzin przypadających na jednego asystenta, co zostało określone w art. 15 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W 2024r. wśród rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, 6 rodzin było zobowiązanych do współpracy z asystentem Postanowieniem Sądu w pozostałych przypadkach rodzinom asystent został przydzielony na wniosek pracownika socjalnego po wcześniejszym wyrażeniu zgody przez rodzinę. Współpracę z asystentem rodziny zakończyło 5 rodzin z czego z powodu osiągnięcia celów i zrealizowania planu pracy 4 rodziny z innych powodów - zmiana miejsca zamieszkania poza teren naszej gminy - 1 rodzina.

Główne problemy z jakimi borykały się rodziny objęte opieką i wsparciem asystenta rodziny to:

- bardzo niskie lub niskie kompetencje opiekuńczo-wychowawcze,
- brak realizacji przez dzieci obowiązku szkolnego,
- brak zdiagnozowania dzieci pod kątem zaburzeń zachowania, trudności szkolnych,
- brak stałego zatrudnienia u rodziców dzieci,
- uzależnienie od alkoholu lub innych substancji, przemoc domowa,
- problemy szkolne dzieci i młodzieży,
- brak umiejętności gospodarowania budżetem domowym,
- umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej z powodu braku współpracy rodziny z asystentem, nie stosowanie się do jego zaleceń.

Pracę z rodziną asystent rodziny prowadził za jej zgodą i jej aktywnym udziałem z uwzględnieniem trudności rodziny, zasobów oraz możliwości wsparcia zewnętrznego. Wspieranie rodzin polegało przede wszystkim na pracy w poznaniu zasobów jakimi dysponuje rodzina oraz pomocy w radzeniu sobie w przyszłości z podobnymi trudnościami z jakimi

borykają się i będą borykać w codziennym funkcjonowaniu. Praca asystenta polegała na zdiagnozowaniu, przy wsparciu pracownika socjalnego, sytuacji rodziny pod kątem problemów i potrzeb, a następnie wraz z rodziną i pracownikiem socjalnym opracowaniu planu pracy z rodziną. W ramach obowiązków asystent uczył dorosłych członków rodziny dysponowania finansami, prawidłowego wywiązywania się z funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec swoich dzieci, przygotowywania posiłków, dbania o utrzymanie porządku w mieszkaniu, dbania o utrzymanie higieny osobistej, prowadził aktywizację zawodową, społeczną i podejmował wiele innych działań na rzecz rodziny. W wielu sytuacjach porządkował sprawy związane z zaległościami w zakresie opłat mieszkaniowych, zaciąganych zobowiązań, zajęć komorniczych. W przydzielonych do pracy przypadkach dużego zaangażowania wymagała praca z dziećmi. W ramach kontaktu z pedagogami szkolnymi i wychowawcami asystent diagnozował problemy dzieci w nauce i podejmował działania zmierzające do poprawy sytuacji szkolnej dzieci. Asystent rodziny pracował również nad motywacją członków rodziny do podjęcia leczenia odwykowego. Asystenci rodzin współpracowali w przypadku dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej PCPR, jak również z innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

Praca asystenta rodziny z rodzinami pozwoliła zaobserwować zmianę poziomu motywacji klientów do podejmowania działań zmierzających do poprawy ich sytuacji życiowej. Zauważalne stało się zmniejszenie poczucia osamotnienia i bezsilności u rodzin, zwiększenie koncentracji na przyszłości i przekonanie o kształtowaniu jej poprzez własne decyzje. W klientach nastąpił wzrost wiary w możliwość przełamania trudności, często przekazywanych między-pokoleniowo oraz w budowanie nowych modeli rodziny, kształtujących wyższą jakość życia. Dzięki metodycznemu działaniu asystentów rodziny: modelowaniu i komplementowaniu oraz poszukiwaniu zasobów u klientów nastąpił wzrost ich poczucia własnej wartości oraz skuteczności w działaniu. Podmiotowe podejście do klienta, tj. umożliwienie rodzinom uczestniczenia w procesie pomocowym (współdecydowanie oraz współdziałanie) pozwoliło poszczególnym osobom zbudować wyższe poczucie własnej wartości i osiągnąć samodzielność. Wśród wielu klientów doszło do zmiany postawy wobec instytucji pomocy społecznej – przekierowania z nastawienia roszczeniowego na własną aktywność i samodzielne poszukiwanie rozwiązań. W wyniku zaangażowania asystentów rodziny, pracowników socjalnych i innych służb w pracę na rzecz

rodziny nastąpiło propagowanie modelu pracy interdyscyplinarnej i wzmocnienie umiejętności współpracy służb pomocowych. Należy podkreślić, że idea pracy asystentów rodziny oraz pracowników socjalnych zakłada, iż w pracy z dzieckiem i rodziną w pierwszej kolejności zabezpieczane są potrzeby dziecka, których realizacja wpływa na jego harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową. Efektem pracy socjalno-wychowawczej z rodziną jest nabywanie przez nią samodzielności życiowej, tj. poczucia sprawstwa, umiejętności definiowania problemów i znajdowania ich rozwiązań. Rodziny objęte wsparciem w postaci asystenta rodziny stopniowo - jedne rodziny szybciej inne wolniej przyswajają styl życia zgodny z obowiązującymi normami społecznymi, które są powszechnie uznane za bezpieczne i optymalne dla rozwoju dziecka.

Zdarzały się jednak i takie rodziny, w których współpraca z asystentem nie układała się w ogóle. Pomimo podejmowanych prób w postaci zmiany asystenta, rozmów motywujących z pracownikiem socjalnym, oczekiwania rodzin były tak duże, że nie był on w stanie im sprostać. Współpraca asystenta rodziny z roszczeniowymi rodzinami i kontakt z nimi był utrudniony, ponieważ rodziny nie chciały wpuszczać asystenta do mieszkania, w ostatniej chwili odmawiały wizyty, były negatywnie nastawione wobec jego osoby. W sytuacjach, kiedy nie było możliwości przekonania rodziny co do dalszej współpracy asystent wraz z pracownikiem socjalnym podejmowali decyzje o zakończeniu pracy z rodziną.

Wydatki na wynagrodzenia asystentów rodziny wraz pochodnymi w roku 2024 pochodziły ze środków resortowych i środków własnych Gminy i stanowiły łączną kwotę **141 563 zł** (2023 r. – 119 922 zł) w tym:

- **43 735zł** (18 440 zł – 2023 r.) środki resortowe na realizację programu wspierania rodziny „Asystent rodziny 2024”.
- **97 828 zł** (101 482 zł – 2023 r.) środki własne Gminy.

Osobnym aczkolwiek mocno związanym z asystą rodziny zadaniem, jest uruchomienie działań tzw. rodzin wspierających, które dawałyby wsparcie rodzinom przeżywającym trudności w opiece i wychowaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych i mających słabą motywację do zmian.

Rodziny wspierające, które spełniają wymagania formalne i uzyskują możliwość pełnienia tej roli, wykonują ją na podstawie podpisanego porozumienia pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej a przedstawicielem rodziny. Porozumienie to określa, jakie ma zadania

rodzina wspierająca, na jakiej zasadzie współpracuje z rodziną wspieraną i jakimi dysponuje narzędziami.

Należy przy tym pamiętać, że rodzina wspierająca nie realizuje swoich działań zawodowo – jest to raczej forma towarzyszenia rodzinie mającej trudności w opiece i wychowaniu dzieci na podstawie własnej chęci pomocy innym, tworząc tym samym siatkę wsparcia społecznego.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkowie w zasobach mieszkańców Gminy Wyszków dotychczas nie zrekrutował, nie znalazł rodzin wspierających, jednak tutaj OPS jest otwarty na taką formę wsparcia. Rolę rodzin wspierających wypełniają z pełnym zaangażowaniem asystenci rodziny.

5. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego.

W celu wsparcia rodziny dysfunkcyjnej, dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Placówkę wsparcia dziennego prowadzi gmina lub podmiot, który uzyskał zezwolenie wójta (również w odniesieniu do burmistrza i prezydenta miasta). Placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, także z placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi. Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest nieodpłatny i dobrowolny, chyba że do placówki skieruje sąd.

Placówki wsparcia dziennego na terenie gminy Wyszków prowadzone były w formie:

- opiekuńczej – Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD przy parafii Św. Wojciecha,
- specjalistycznej i opiekuńczej – Świetlica „Słoneczna”.

Mając na względzie jak ważnym elementem jest propagowanie idei tworzenia oraz rozwoju już istniejących ośrodków wsparcia dziennego, kontynuowane były działania w istniejących dotychczas placówkach wsparcia dziennego. Systematycznie programy placówek poszerzane były o nowe atrakcyjne formy spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży. W czasie realizacji Gminnego Programu w roku 2024 Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD przy Parafii Św. Wojciecha dysponowało średnio 20 miejscami, w zajęciach przeciętnie uczestniczyło średnio 13 dzieci. Świetlica „Słoneczna” dysponowała 40 miejscami, w zajęciach uczestniczyło średnio 21 dzieci.

Do placówek wsparcia dziennego na przestrzeni ubiegłego roku uczęszczało średnio 60 dzieci.

Niemalże, w każdej szkole funkcjonuje świetlica szkolna, która jest ważnym wsparciem dla pracujących rodziców. Dzieci podczas pobytu na świetlicy mogą liczyć na pomoc w odrobieniu prac domowych czy też na pomoc w nadrobieniu nieprzyswojonego materiału. Prowadzone są tu również zajęcia profilaktyczne i atrakcyjne formy spędzania czasu wolnego.

6. Wspieranie działań prowadzonych przez instytucje, organizacje społeczne i osoby fizyczne na rzecz pomocy dziecku i rodzinie

Działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyszkwowie z zakresu wsparcia rodziny były realizowane we współpracy z osobami, instytucjami i organizacjami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny. Efektem zacieśnionej współpracy było organizowanie wielu przedsięwzięć i wielu inicjatyw.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej znajdujący się w Hostelu „Monar” przy ul. Komunalnej, zabezpiecza schronienie dla rodzin znajdujących się w kryzysie. W 2024 r. z tej formy wsparcia skorzystały 4 rodziny, (2023 r. - 10 rodzin).

Zabezpieczając potrzeby Gminy w zakresie osób bezdomnych, Ośrodek ma podpisaną umowę z Mazowieckim Centrum Pomocy Bliźniemu „MONAR - MARKOT” w Czernicach Borowych, gdzie zagwarantowane są miejsca dla mieszkańców Gminy Wyszków znajdujących się w kryzysie bezdomności. W 2024 r. z usług placówki skorzystało 8 osób, (2023 r. 7 osób).

Ważnym działaniem realizowanym przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkwowie dla społeczności lokalnej było pośrednictwo w przekazywaniu używanej odzieży, mebli, sprzętu gospodarstwa domowego, a także sprzętu rehabilitacyjnego (wózki inwalidzkie, chodziki, kule itp.).

Od 2023 r. po długiej przerwie spowodowanej stanem epidemii wywołanej wirusem SARS-CoV2 Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkwowie powoli wraca do swoich cyklicznych wydarzeń organizowanych na rzecz społeczności lokalnej.

Jednym z cyklicznych wydarzeń były uroczyste Obchody „Dnia Matki” w Ośrodku Pomocy Społecznej (w tym roku organizowane po raz 11-ty). W dniu 27.05.2024 r. na spotkanie z Burmistrzem Wyszkowa Piotrem Płochockim zostało zaproszonych 9 matek. W tym roku swoją obecnością zaszczyliły nas panie / mamy, które są nauczycielkami wychowania przedszkolnego. Panie otrzymały listy gratulacyjne, słodkie upominki i kwiaty.

W roku 2024 r. podobnie jak w roku ubiegłym (w sumie po raz czwarty) - 11 rodzin z naszej Gminy otrzymało od właścicieli „Restauracji Baśniowa” wigilijne i świąteczne potrawy.

Członkowie rodziny Państwa Kowalewskich osobiście przy wsparciu pracowników socjalnych dostarczali przed świętami potrawy do rodzin.

W dniach 13 – 14.12.2024 r. Klub Przyjaciół Wyszkowa we współpracy z młodzieżą Centrum Edukacji Zawodowej i Ustawicznej „Kopernik” przeprowadził zbiórkę artykułów spożywczych w sklepach Biedronka na terenie Wyszkowa. Dzięki zaangażowaniu naszych mieszkańców zebrano artykuły spożywcze, z których przygotowano 66 paczek żywnościowych i przekazano osobom i rodzinom korzystającym ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyszkanie.

Ponadto w pomoc rodzinom zaangażowali się lokalni przedsiębiorcy, instytucje oraz osoby prywatne.

1. Oddział Rejonowy PCK w Wyszkanie przekazał 40 szt. paczek dla seniorów o niskich dochodach.
2. Społeczność Stowarzyszenia MONAR, Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w Wyszkanie przekazała 3 rodzinom paczki składające się z artykułów spożywczych oraz środków czystości.
3. Państwo Marlena i Bartosz Rozenek – Sklep spożywczo – przemysłowy „U Rozena” przygotowali 2 paczki żywnościowe dla rodzin oraz 6 paczek przeznaczonych dla dzieci.
4. Pani Monika z mężem oraz jej sąsiedzi przygotowali paczkę dla 1 osoby samotnej.
5. Caritas Łomża we współpracy z Selgros przygotował 40 paczek żywnościowych.

Łącznie świątecznymi paczkami obdarowano 169 rodzin.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkanie w 2024 r. we współpracy z WTBS jako organizatorem oraz Urzędem Miejskim podejmował działania w społecznościach bloków komunalnych. Zaangażowanie pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej polegało na stałej współpracy z mieszkańcami w rozwiązywaniu pojawiających się problemów, a także wspieraniu streetworkerów pracujących na tych osiedlach. Mieszkańcy mobilizowani byli do wspólnej pracy na rzecz osiedla; porządkowania terenów zielonych, zakładania i uzupełniania istniejących już klombów i rabat kwiatowych.

Już po raz szesnasty mieszkańcy TBS zostali zaproszeni do udziału w konkursie „Moje piękne miasto”, w którym nagradzane są najpiękniejsze ogródki i balkony oraz najbardziej zadbane klatki schodowe. W w/w konkursie przyznawane były również indywidualne nagrody w kategoriach ogródki i balkony.

7. Udział w szkoleniach, konferencjach z zakresu problematyki rodzinnej dla pracowników socjalnych i asystentów rodzin.

Aby móc skutecznie pomagać trzeba stale podnosić swoje kwalifikacje i nabywać nowe umiejętności w związku z tym asystenci rodziny oraz pracownicy socjalni systematycznie uzupełniali swoją wiedzę uczestnicząc w różnego rodzaju szkoleniach:

- „Doświadczanie życia w rodzinie z problemem alkoholowym jako trauma”,
- „Praca z dzieckiem doświadczającym przemocy domowej – rozpoznanie symptomów krzywdzenia”,
- „Superwizja dla członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego i członków grup diagnostyczno-pomocowych”,
- „Jak wdrażać standardy ochrony małoletnich”,
- „Przemoc wobec osób starszych”,
- „Praca z osobami niepełnosprawnymi i starszymi doświadczającymi przemocy”,
- Tworzenie informacji w tekście łatwym do czytania i zrozumienia w ramach projektu „Dostępna informacja”,
- „Depresja u dzieci i młodzieży”,
- „Profilaktyka zapobiegania przemocy wobec osób starszych”,
- „Obsługa klienta z niepełnosprawnością i ze szczególnymi potrzebami”,
- „Kompendium wiedzy nt. przeciwdziałania przemocy domowej”,
- „Wokół FASD, czyli zagrożenia wiążące się ze spożywaniem alkoholu”,
- „Interwencyjne zabezpieczenie dzieci w sytuacji przemocy domowej”,
- konferencja „Od interwencji do skutecznej pomocy”,
- konferencja „Przemoc Psychiczna”,
- „Rozwiązywanie problemów Uzależnień – co nowego w polityce wobec alkoholu, narkotyków i zagrożeń behawioralnych.

8. Prowadzenie usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych.

W szczególnych sytuacjach życiowych rodziny mogą skorzystać z usług opiekuńczych i specjalistycznych.

W ramach zadań zleconych Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkowie prowadził także specjalistyczne usługi opiekuńcze. Pomoc w tej formie była skierowana do osób z

zaburzeniami psychicznymi, osób chorych psychicznie, osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz osób z autyzmem. W 2024 roku pomoc skierowana była do osób z zaburzeniami psychicznymi tj. osób chorych psychicznie, osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz osób z autyzmem. Liczba osób korzystających w 2024 r. – **13 osób** (2023 r. - 18 osób), w tym:

- **5** osób z chorobą psychiczną (2023 r. 4 osoby),
- **5** osób z niepełnosprawnością intelektualną (2023 r. - 7 osób),
- **3** osoby z autyzmem (2023 r. - 7 osób),

w tym:

- **9** osób pełnoletnich (2023 r. – 9 osób),
- **4** dzieci (2023 r. - 9 dzieci).

Liczba godzin wypracowanych w ramach terapii **636** (2023 r. - 1 757 godzin).

9. Organizowanie grup wsparcia i grup samopomocowych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkowie podejmował działania na rzecz zwiększenia efektywności rozwiązywania problemów społecznych oraz wspólnego przezwycięzania trudności przez osoby borykające się z podobnymi problemami. Kontynuował ideę pomagania sobie, poprzez pomaganie innym. Idee samopomocy oraz grup wsparcia realizuje się w bardzo wielu przypadkach: sytuacje losowe takie jak np. niepełnosprawność, choroba, trudna sytuacja rodziny, samotne wychowywanie dziecka, bezrobocie, uzależnienie od alkoholu, rozpad rodziny, śmierć członka rodziny itp. Samopomoc to wszystkie działania ludzi, które są ukierunkowane na radzenie sobie z problemami różnego rodzaju w oparciu o własne doświadczenia i doświadczenia innych. Grup samopomocowych nie prowadzą osoby udzielające na co dzień profesjonalnej pomocy, skierowane są głównie na działania jej członków a nie na osoby z zewnątrz. Czasem zdarza się jednak, że na spotkanie grupy zapraszani są eksperci w danej dziedzinie. Pomóc sobie samemu znaczy wziąć problem w swoje ręce i być aktywnym na tyle, na ile pozwalają możliwości.

Grupa wsparcia składa się z różnych osób połączonych wspólnym problemem lub grupą problemów, mających np. wspólny mianownik. Założeniem jest wzajemne wsparcie emocjonalne, pomoc w przezwycięzeniu i radzeniu sobie z problemami.

Grupa dla rodziców dzieci autystycznych

Od 2013 r. w OPS funkcjonuje grupa dla rodziców dzieci autystycznych. Obecnie grupę stanowi 10 matek dzieci z autyzmem. Spotkania nie odbywały się w siedzibie Ośrodka, jednak matki pozostawały w stałym kontakcie telefonicznym.

Grupa działa na zasadzie dobrowolnego udziału z możliwością odstąpienia i jest otwarta na nowe osoby. Podczas rozmów można omówić swój konkretny problem, podzielić się swoimi spostrzeżeniami, radościami, trudnościami jakie dotyczą je w życiu codziennym. Matki opisują swoje emocje, dzielą się doświadczeniami jak radzić sobie ze stresem, jakie podejmować rozwiązania, jakie są efekty oddziaływań psycho - pedagogicznych względem dziecka, jaki jest postęp lub regres na danym etapie rozwoju. Rodzice informują się wzajemnie m.in. co do konkretnych usług ze strony specjalistów pracujących z dzieckiem w różnych resortach. Bardzo pożyteczne jest wzajemne użyczenie literatury, podawanie adresów portali internetowych, informacji dotyczących nowo powstałych regionalnych i krajowych ośrodków terapeutycznych i diagnostycznych zajmujących się autyzmem. **Podstawowe założenia grupy to:** akceptacja niepełnosprawności, radzenie sobie ze stresem, dzielenie się doświadczeniami z bycia rodzicem dziecka autystycznego. Grupa pozwala zmniejszyć wątpliwości rodziców, pozwala łatwiej zaakceptować ich trudną sytuację. Uczestniczki grupy są współzałożycielkami Stowarzyszenia „Bądźmy w kontakcie”.

Grupa wsparcia dla osób chorych na SM

Grupa wsparcia dla osób chorych na SM, pomimo tego, że spotkania nie odbywają się ze względu na stan zdrowia uczestników, to w dalszym ciągu jest monitorowana przez pracowników OPS. Jej członkowie pozostają w stałym kontakcie. Pracownicy socjalni wspierają osoby chore, motywują je do podejmowania dalszych działań. Wśród członków grupy rozwinęła się samopomoc, wspierają się wzajemnie a szczególnie osoby nowo zdiagnozowane. Odwiedzają ich w środowisku, poruszają tematy związane z funkcjonowaniem z tą chorobą w różnych aspektach życia. Ponadto do pracowników socjalnych zgłaszają się rodziny i osoby dotknięte problemem SM.

Grupa wsparcia dla osób po stracie osoby bliskiej

Grupa wsparcia po stracie bliskiej osoby działa przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Wyszku od października 2021 r. Pierwsze spotkanie miało miejsce 13.10.2021 r. Natomiast

kolejne spotkania grupy odbywają się cyklicznie w drugą i czwartą środę miesiąca w sali konferencyjnej WOSIR, Centrum dla Rodziny przy ul. Kościuszki 54. Spotkania prowadzone są przez 2 psychologów. W 2024 r. w 21 spotkaniach uczestniczyło rotacyjnie 27 osób (2023 r. - w 23 spotkaniach uczestniczyło rotacyjnie 17 osób). Grupa wsparcia po stracie bliskiej osoby skierowana jest przede wszystkim do osób, które zostały dotknięte utratą najbliższych. Członkowie grupy dzielą się swoimi odczuciami oraz przeżyciami. Będąc wśród osób przeżywających podobne emocje uczestnicy spotkań mogą poczuć się w pełni zrozumiani, a także nie czują się samotni w przeżywanym żałobie. Tematyka spotkań skupia się na wielu aspektach związanych z utratą bliskiej osoby, m.in. na towarzyszących emocjach, jak również na sposobach radzenia sobie z żałobą. Uczestnicy dzięki spotkaniom otrzymują wsparcie emocjonalne oraz niezbędną pomoc w przewyżaniu i radzeniu sobie z doświadczanymi trudnościami po stracie bliskiej osoby.

Grupa wsparcia dla rodzin z problemem uzależnień

Grupa wsparcia „PO MOCNI” skierowana jest do osób szukających pomocy w przewyżaniu problemów życiowych w związku z występującym w rodzinie uzależnieniem. Pierwsze spotkanie grupy miało miejsce 03.11.2021 r. w sali konferencyjnej WOSIR, Centrum dla Rodziny przy ul. Kościuszki 54. Spotkania odbywają się cyklicznie w pierwszą i trzecią środę miesiąca, prowadzone są przez psychologa. W 2024 r. w 19 spotkaniach grupy uczestniczyło rotacyjnie 22 osoby, (2023 r. - 15 osób rotacyjnie). Podczas spotkań członkowie grupy dzielą się swoimi troskami i doświadczeniami. Dowiadują się, jak inne osoby radzą sobie z podobnymi problemami, a także jakie towarzyszą im przy tym emocje i jak sobie z nimi radzić. Na spotkaniach podejmowana jest zróżnicowana tematyka, związana w głównej mierze z chorobą alkoholową oraz jej destrukcyjnym wpływem na rodzinę. Tematy często są wzbogacone o materiały edukacyjne. Członkowie grupy dzięki udziałowi w spotkaniach przekonują się, że nie są sami ze swoimi problemami, otrzymują ogromne wsparcie, zrozumienie oraz edukację, którą uważają za bardzo cenną.

10. Zwiększenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w tym bezpłatnych konsultacji psychologicznych, socjalnych, prawnych dla rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych.

W ramach prowadzonego Punktu Informacji Obywatelskiej osoby z Gminy Wyszków mogły skorzystać z bezpłatnych porad: prawnika, psychologa, pedagoga, pracownika

socjalnego oraz wolontariusza w zakresie funkcjonowania rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością.

Dostęp do poradnictwa specjalistycznego tj. zwiększenie ilości bezpłatnych konsultacji psychologicznych, pedagogicznych, prawnych dla rodzin doświadczających trudności opiekuńczo - wychowawczych oraz rodzin w kryzysie jest stale poszerzany. Ośrodek Pomocy Społecznej udziela również wsparcia w zakresie informacji gdzie nieodpłatnie można uzyskać niezbędną pomoc prawną.

W 2024 r. z tej formy pomocy skorzystało:

- z pomocy prawnej skorzystało 266 rodzin (581 osób w rodzinie),
- z poradnictwa psychologicznego skorzystało 13 rodzin (27 osób w rodzinie),
- z poradnictwa pracownika socjalnego – 1325 rodziny (2251 osób w rodzinie),
- z pomocy wolontariusza – 8 rodzin (19 osób w rodzinie).

11. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w środowiskach rodzinnych zagrożonych kryzysem.

We wszystkich obszarach pracy z rodziną ważnym zadaniem jest prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy. W każdym przypadku rodzina stale objęta jest monitoringiem pracownika socjalnego, a w niektórych rodzinach także asystenta rodziny oraz członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Wyszkanie w ramach:

- pracy grup diagnostyczno - pomocowych powołanych do prowadzenia procedury Niebieskie Karty w danej rodzinie,
- konsultacji z pedagogiem szkolnym, kuratorami sądowymi, dzielnicowymi.

Celem działań jest wsparcie rodziny w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej lub trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczej. Na podstawie monitoringu sytuacji dziecka pracownik socjalny ocenia skuteczność podejmowanych działań. Jeżeli życie i zdrowie dzieci nie jest zagrożone pracownik socjalny we współpracy z innymi specjalistami planuje działania wspierające i wzmacniające rodzinę.

Pracownicy socjalni na bieżąco monitorowali sytuację dzieci w rodzinach zagrożonych kryzysem oraz podejmowali działania w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym. W tym celu występowali do Sądu z wnioskami o wgląd w sytuację rodziny. Pracownicy socjalni

kierując się dobrem małoletnich dzieci w roku 2024 skierowali do Sądu Rejonowego w Wyszkowie 14 wniosków o wgląd w sytuację rodziny (2023 r. - 17).

Ponadto pracownicy socjalni cyklicznie uczestniczyli w spotkaniach inicjowanych przez Dyrektora OPS, jak również innych instytucji w tym m.in. PCPR w Wyszkowie, Sąd Rejonowy – Zespół Służby Kuratorskiej. Spotkania miały na celu wymianę informacji i zacieśnienie współpracy oraz wypracowanie kompleksowej pomocy interdyscyplinarnej dla rodzin borykających się z różnego rodzaju problemami i pozostającymi pod opieką powyższych instytucji.

W roku 2024 do Przewodniczącej Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Wyszków wpłynęło 202 formularze „Niebieska Karta - A”, z czego 200 wszczytało nową procedurę. Dla porównania, w 2023 r. do Zespołu wpłynęło 163 „Niebieskich Kart”, z czego 138 wszczytało nową procedurę. Co wskazuje na wyraźny wzrost prowadzonych procedur oraz ilości działań podejmowanych przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz członków grup diagnostyczno - pomocowych wobec roku ubiegłego.

W celu podejmowania działań zmierzających do przezwyciężenia problemów związanych z występowaniem przemocy domowej tworzone były grupy robocze i grupy diagnostyczno - pomocowe. W 2024 r. powołano łącznie 188 grup diagnostyczno - pomocowych (w 2023 roku powołano 132 grupy robocze).

W 2024 r. odbyło się łącznie: 879 spotkań grup roboczych i diagnostyczno - pomocowych (2023 roku odpowiednio – 670 spotkań).

Do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, które nie potrafiły poradzić sobie w przezwyciężeniu trudnej sytuacji w jakiej się znalazły, wykorzystując swoje własne zasoby, kierowany był asystent rodziny.

W 2024 roku zakończono 115 procedur „Niebieskie Karty” (w 2023 r. – 103). W 91 przypadkach powodem zakończenia procedury było ustanie przemocy domowej oraz zrealizowanie indywidualnego planu pomocy (odpowiednio 86 w 2023 r.). Z uwagi na brak zasadności podejmowania dalszych działań procedurę „Niebieskie Karty” zakończono w 24 przypadkach (w 2023 r. – 17).

Szczegółowe informacje dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej zawiera sprawozdanie za 2024 rok z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Wyszków na lata 2024.

12. Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Mimo wszechstronnych działań na rzecz dziecka i rodziny, jak również szeroko prowadzonej pracy socjalnej w 2024 r. z terenu miasta i gminy Wyszków w różnych formach pieczy zastępczej umieszczono łącznie **8 dzieci z 6 rodzin** (w 2023 r. – 14 dzieci z 12 rodzin) – mniej niż w roku 2023. W roku 2024 zaobserwowaliśmy tendencję spadkową, o 6 zmniejszyła się liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w porównaniu do roku ubiegłego. W 2024 r. rodziny zastępcze opuściło łącznie 11 dzieci z 10 rodzin (z czego 3-je dzieci wróciło do dwóch matek biologicznych, 8 pełnoletnich dzieci usamodzielniało się i wyszło z pieczy zastępczej).

Od 2012 r. Gmina ma obowiązek współfinansować koszty pobytu dziecka w pieczy zastępczej co wynika z art. 191 ust. 8 i 9 ustawy z 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie ustawą Gmina finansuje pobyt dzieci w pieczy zastępczej zarówno wtedy, gdy są one przez sąd umieszczane w rodzinie zastępczej, jak i w placówkach opiekuńczo - wychowawczych. Co więcej, przepisy przewidują, że ma ona współfinansować nie tylko świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci, ale też wynagrodzenia zawodowych rodziców zastępczych, koordynatorów pieczy zastępczej oraz pomoc dla osób usamodzielniających się.

Wysokość kosztów ponoszonych przez Gminę jest uzależniona od długości okresu, w którym dziecko przebywa w pieczy zastępczej. W pierwszym roku jest to 10%, w drugim 30%, a w trzecim i kolejnym 50% kosztów.

W roku 2024 w pieczy zastępczej przebywało **łącznie 65 dzieci** z Gminy Wyszków za które Gmina Wyszków ponosiła odpłatność ze środków własnych w **łączonej kwocie 765 045,97zł** (2023 r. - 628 627,40 zł - 56 dzieci).

13. Informowanie o możliwości i dostępie uzyskania pomocy dla rodziców przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej informowali rodziców, gdzie mogą uzyskać pomoc specjalistów w rozwiązywaniu trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych zarówno na terenie Gminy Wyszków jak i poza nią

IV. ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami programu były wszystkie rodziny wychowujące dzieci na terenie miasta i Gminy Wyszków w szczególności te przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji

opiekuńczo-wychowawczych oraz zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Adresatami Programu były także rodziny, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską, których dzieci przebywają już w pieczy zastępczej oraz takie, które chcą współpracować na rzecz odzyskania opieki nad dziećmi.

Program kierowany był głównie do:

- rodzin niepełnych,
- rodzin wielodzietnych,
- rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym,
- małoletnich matek,
- rodzin wychowujących dzieci w wieku 0 - 5 lat,
- rodzin zmagających się z trudnościami wychowywania dzieci w wieku dojrzewania,
- rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych,
- rodzin przeżywających trudności związane ze stanem zdrowia dziecka,
- rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych i zagrożonych kryzysem, w których występują konflikty, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo i inne negatywne zjawiska zachodzące w rodzinach, które powodują wzrost ryzyka wykluczenia społecznego,
- rodzin dotkniętych przemocą domową,
- rodzin naturalnych, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską w związku z umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej.

V. REALIZATORZY/PARTNERZY

Realizacja zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Gminie Wyszków była prowadzona w sposób zintegrowany, interdyscyplinarny oraz wielopoziomowy. Realizatorami, oprócz Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyszkanie, który pełnił funkcję organizatora pracy z rodziną były poniżej wymienione jednostki. Podejmowały one niżej wymienione działania tworząc z Ośrodkiem Pomocy Społecznej lokalny system opieki nad dzieckiem i rodziną.

Lp.	Instytucja	Zadania/zakres współpracy
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkanie	– udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem,

		<ul style="list-style-type: none"> – zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo - wychowawczych, – udzielanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze.
2.	Sąd Rejonowy w Wyszkanie Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej	<ul style="list-style-type: none"> – orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, – wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanych z wykonywaniem orzeczeń sądu, – podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty.
3.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wyszkanie	<ul style="list-style-type: none"> – zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz ofiarom przemocy domowej dostępu do specjalistycznych form wsparcia poprzez prowadzenie Gminnego Punktu Promocji Zdrowia i Profilaktyki, – podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty.
4.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Wyszkanie	<ul style="list-style-type: none"> – integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, – wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy, – podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
5.	Komenda Powiatowa Policji w Wyszkanie	<ul style="list-style-type: none"> – zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie Gminy Wyszaków, – podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty.

6.	Placówki Oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> – realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych i wychowawczych, – wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci, – pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, – uświadamianie rodzicom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży, – organizowanie czasu wolnego dla dzieci , – podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty.
7.	Placówki Wsparcia Dziennego	Wspieranie rodziny w sprawowaniu jej podstawowych funkcji, pomoc w nauce, organizacji czasu wolnego, rozwój zainteresowań i uzdolnień dzieci, organizacja zabaw i zajęć sportowych, stała praca z rodziną dziecka, współpraca z różnymi instytucjami w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i rodzinnych dzieci, pomoc dziecku w radzeniu sobie z życiowymi problemami, kryzysami (rodzinnymi, w relacjach z rówieśnikami), realizacja projektów i programów służących zdrowemu stylowi życia, przeciwdziałaniu uzależnieniom i biernym formom spędzania czasu wolnego.
8.	Zakłady Opieki Zdrowotnej (POZ), Poradnia Leczenia Uzależnień w Wyszkanie	<ul style="list-style-type: none"> – opieka i profilaktyka zdrowotna, – podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty, – zapewnienie osobom uzależnionym dostępu do specjalistycznych form terapeutycznych.
9.	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Wyszkanie	Umożliwienie rodzinom z dziećmi skorzystania ze specjalistycznego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, pedagogicznego i diagnostycznego.
10.	Powiatowy Urząd Pracy W Wyszkanie	Podejmowanie działań zmierzających do aktywizacji osób bezrobotnych.
11.	Domy dla Dzieci w	– zapewnienie miejsca pobytu dla dzieci i młodzieży z

	Wyszkowie	rodzin w kryzysie opiekuńczo-wychowawczym, – zapewnienie dzieciom i młodzieży poczucia bezpieczeństwa, – wsparcie w kryzysie domowym, w problemach szkolnych, organizowanie czasu wolnego.
12.	Organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.	Zagospodarowanie czasu wolnego oraz promowanie aktywności dzieci i młodzieży przez propagowanie działalności klubowej, sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej.

VI. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja programu odbywała się na zasadach współpracy z partnerami wyszczególnionymi w programie. Zadania były realizowane w sposób ciągły i systematyczny w ramach czasowych objętych programem. Program stanowi system wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych poprzez zintegrowane i spójne działania na rzecz dziecka i rodziny w Gminie Wyszków.

VII. EFEKTY I REZULTATY

W roku 2024 zmniejszyła się liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w stosunku do roku ubiegłego (2023 r. – 39 rodzin, 2024 r. - 34) może to świadczyć o skuteczności prowadzonej pracy socjalnej przez pracowników OPS. Zarówno asystenci jak i pracownicy socjalni pracują nieustannie nad poprawą funkcjonowania społecznego dzieci, młodzieży i rodzin ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym. W 2024r. asystent rodziny zakończył pracę z 5 rodzinami z czego 4 z powodu zrealizowania planu pracy z rodziną i osiągnięcia celów, 1 rodzina wyprowadziła się poza teren Gminy Wyszków (w 2023 r. asystent zakończył pracę z 10 rodzinami w tym z powodu osiągnięcia celów i zrealizowania planu pracy z 4 rodzinami, zaprzestania współpracy przez rodzinę - 1 rodzina, z powodu braku efektów – 1 rodzina, zmiana miejsca zamieszkania poza teren Gminy Wyszków 1 rodzina, rezygnacja ze wsparcia 3 rodziny).

Zarówno asystenci rodziny jak i pracownicy socjalni pracowali i nadal pracują nad poprawą funkcjonowania społecznego dzieci, młodzieży i rodzin ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Efektem realizacji programu było:

1. Zwiększenie dostępności dla rodzin do poradnictwa specjalistycznego.
2. Wzmocniono więzi rodzinne – o czym świadczy mniejsza liczba dzieci kierowanych do pieczy zastępczej.
3. Rodziny poprawiły umiejętności i zdobyły wiedzę na temat właściwego rozwiązywania konfliktów emocjonalnych, wewnątrzrodzinnych oraz w odniesieniu do dzieci- podniosły one umiejętności właściwego rozwiązywania konfliktów w środowisku szkolnym i grupie rówieśniczej, o czym świadczy liczba rodzin, które zakończyły współpracę z asystentem rodziny z powodu osiągnięcia celów i zrealizowania planu pracy z rodziną.
4. Nastąpiła integracja społeczności lokalnej poprzez angażowanie się w sprawy swojej małej „osiedlowej” społeczności (m.in. dbanie o czystość i zieleń przy osiedlowych ogródkach).
5. Utrzymująca się od kilku lat działalność grupy samopomocowej dla matek dzieci autystycznych, która nadal wzajemnie wspiera się i wymienia doświadczeniami co świadczy o celowości takich inicjatyw. Osoby chore na SM pozostające w kontakcie z pracownikami socjalnymi chętnie dzieliły się doświadczeniem w chorobie z nowo zdiagnozowanymi osobami. Zainicjowane w 2021r. grupy wsparcia – grupa dla osób po stracie osoby bliskiej oraz grupa dla rodzin z problemem uzależnień, były odpowiedzią na potrzeby społeczności lokalnej.
6. Wzrosło zaangażowanie organizacji lokalnych w zakresie podejmowania działań środowiskowych o czym świadczył fakt zaangażowania się w zbiórkę i dystrybucję żywności dla najbardziej potrzebujących przez lokalne organizacje oraz sponsorów.

VIII. WSKAŹNIKI EWALUACJI PROGRAMU

Lata	2024	2023
Ilość rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych objętych wsparciem asystenta rodziny	34	39

Ilość rodzin korzystających z porad i konsultacji specjalistów w tym:	1625	1649
- poradnictwo prawne	266	232
- poradnictwo psychologiczne	13	23
- poradnictwo pracownika socjalnego	1325	1384
- poradnictwo wolontariusza	8	10
Ilość dzieci powracających z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej	3	2
Ilość rodzin, które zakończyły współpracę z asystentem rodziny i osiągnęły poprawę w funkcjonowaniu zgodnie z obowiązującymi normami społecznymi, w tym:	5	10
- z powodu osiągnięcia wyznaczonych celów	4	4
- zaprzestanie współpracy rodziny	0	1
- brak efektów	0	1
- inne (np. zmiana miejsca zamieszkania, poza teren gminy, rezygnacja rodziny)	1	4

IX. POTRZEBY W ZAKRESIE WSPARCIA RODZINY

Na bieżąco pojawiały się nowe potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej, najważniejsze z nich to:

- utrzymanie i rozwój gminnego systemu opieki nad dzieckiem,
- zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności wsparcia i pomocy specjalistycznej,
- praca z rodzinami przeżywającymi trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, celem poprawy ich kompetencji wychowawczych co w efekcie ograniczyć ma liczbę dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej,
- zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie części kosztów związanych z pobytem dzieci w pieczy zastępczej,
- prowadzenie poradnictwa dla rodzin w kryzysie i tworzenie systemu szybkiej interwencji,

- zapewnienie odpowiednich środków finansowych zabezpieczających wszystkie potrzeby związane z realizacją programu,
- zapewnienie warunków lokalowych do pracy administracyjnej asystentów rodziny,
- podejmowanie działań profilaktycznych zapobiegających niekorzystnym zjawiskom społecznym (profilaktyka),
- tworzenie dla dzieci sprzyjających warunków do rozwijania zainteresowań,
- finansowanie placówek wsparcia dziennego.

X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Realizacja zadań programu była finansowana:

- ze środków własnych budżetu samorządu terytorialnego,
- ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł,
- z dotacji celowych z budżetu państwa,
- przez indywidualnych sponsorów.

XI. MONITOROWANIE

Wdrażanie modelowych rozwiązań pracy z rodziną wieloproblemową, w szczególności rozwój pracy socjalnej w rodzinach, które są zagrożone kryzysem w pełnieniu swoich funkcji to zadania realizowane zgodnie z ustawą o wpieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Pomoc rodzinie borykającej się z trudnościami związanymi z opieką i wychowaniem dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich, może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z rodzicami i na rzecz dzieci. Ustawa o wpieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej daje też możliwość zastosowania rozwiązań, które mogą przyczynić się do budowania spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodziny, która ma problemy w realizacji funkcji opiekuńczo - wychowawczej.

Praca z rodziną zagrożoną kryzysem jest jednym z priorytetowych zadań Ośrodka Pomocy Społecznej. W sytuacjach, gdy zagrożone jest dobro dziecka pracownicy podejmują natychmiastową interwencję w środowisku zamieszkania rodziny. Ogromnie istotną rolę odgrywa tu współpraca wszystkich służb działających na rzecz rodziny. Ośrodek współdziała z policją, pracownikami służby zdrowia, pracownikami oświaty oraz kuratorami rodzinnymi. Ponadto pracownicy socjalni i asystenci rodziny posiłkują się różnymi placówkami i organizacjami pozarządowymi świadczącymi niezbędne porady i terapię. W sytuacjach

skrajnie kryzysowych rodziny wraz z dziećmi kierowane są do Ośrodka Interwencji Kryzysowej, gdzie mają zabezpieczone podstawowe potrzeby, otrzymują schronienie oraz wsparcie psychologiczne.

W rodzinach, które pracowały z asystentem rodziny sporządzany był plan pracy z rodziną współtworzony z rodziną (i zatwierdzony przez nią) i pracownikiem socjalnym raz na pół roku. Nie rzadziej niż raz na pół roku sporządzana była ocena sytuacji rodziny.

Monitoring sytuacji poszczególnych środowisk i zachodzących w nich zmian prowadzono poprzez bezpośredni kontakt z rodziną. W przypadku dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej asystenci rodziny lub pracownicy socjalni uczestniczyli w posiedzeniach zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. Asystenci rodziny brali regularnie udział w spotkaniach grup diagnostyczno-pomocowych w związku z procedurą „Niebieskie Karty”. W rodzinach, które nie zostały objęte wsparciem asystenta rodziny praca na rzecz dziecka prowadzona była przez pracowników socjalnych w ramach pracy socjalnej, gdzie najczęściej występowały problemy takie jak bezrobocie, uzależnienia, konflikty rodzinne oraz przemoc.

Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej
w Wyszku

Agnieszka Mróz

Niniejszy dokument został przygotowany przez:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszku